

Prof. Dr. Nuşın Asgari 3 Ekim 1931- 18 Kasım 2022

Mustafa H. Sayar¹

¹İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, İstanbul, Türkiye. E-posta: mhsayar@istanbul.edu.tr ORCID: 0000-0001-6339-9002

3 Ekim 1931- 18 Kasım 2022

1931 yılında İstanbul'da doğan Nuşın Asgari ilk ve ortaöğrenimini İstanbul Alman Lisesi ve İstanbul Amerikan kolejinde 1951 yılında tamamladı.

İstanbul Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümündeki Lisans eğitimini Türk ve İslam Sanatı sertifikasının yanı sıra, Prehistoria, Klasik Arkeoloji, Eskiçağ Tarihi sertifikası aldıktan sonra 1957 yılı Haziran ayında tamamlayan Nuşın Asgari 28.12.1957 ile 15.10.1958 tarihleri arasında Sanat Tarihi bölümünde asistan olarak görev yaptı. Lisans eğitimi sırasında 1956 yılında Perge ve 1957 yılında Side kazılarına katılmıştır. Nuşın Asgari 1958 yılı Ekim ayında İstanbul Üniversitesindeki görevinden ayrılarak 1959 yılı Temmuz ayına kadar Alexander

von Humboldt Vakfının bursu ile Münih'te Ludwig-Maximilians Üniversitesi, Sanat Tarihi bölümünde çalışmalarını sürdürmüştür.

Münih'ten döndükten sonra 1959 ile 1961 yılları arasında Atatürk Kız Lisesinde Anadolu Kültür Tarihi Dersleri vermiştir.

28 Şubat 1961 günü tekrar Edebiyat Fakültesine dönen Nuşin Asgari burada Arkeoloji Bölümü aday asistanı olarak göreve başlamıştır. Bu görevi sırasında 1961 yılında Karatepe kazısına 1961 ile 1965 yılları arasında Side kazılarına 1965 yılında Aphrodisias ve İstanbul/Saraçhane kazılarına katılmıştır. Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel danışmanlığında yaptığı doktora çalışmaları sırasında Eskiçağ Grekçesi ve Nüvizmatik eğitimi alan Nuşin Asgari 30 Mart 1965 tarihinde *Hellenistik ve Roma Dönemi Anadolu Osthotepleri* başlıklı doktora tezini bitirerek Doktor ünvanını almıştır.

1967 yılında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesinde, Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel'in odasında bir seminer sırasında Dr. Nuşin Asgari, Dr. Ülkü İzmirli, Prof. Dr. Somay Onurkan, Prof. Dr. Refik Duru, Turhan Birgili ve Ercan Sanus ile birlikte.

1.1.1967 ile 1. 3. 1968 tarihleri arasında Almanya'da Münster, Fransa'da Paris, İtalya'da Floransa ve Roma şehirlerini kapsayan bir araştırma gezisi yapmıştır. 1967 yılının Mart ayından Ekim ayına kadar Marburg'ta Philipps Üniversitesi Arkeoloji Bölümünde Alexander von Humboldt vakfının bursuyla çalışmalarına devam etmiştir. 1968 yılında Gebze Kutluca tümülüsü kazısına katılmıştır. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümünde Doktor Asistan olarak görev yapan Nuşin Asgari 17 Ekim 1970 günü İstanbul

Üniversitesinden ayrılarak İstanbul Arkeoloji Müzeleri Klasik Eserler Bölümüne naklen atanmış ve 1978 yılına kadar burada müze uzmanı olarak görev yapmıştır.

Bu görevi sırasında 1971 yılında İstanbul Arkeoloji Müzeleri Klasik Eserler Bölümü Şefi Dr. Nezih Fıratlı ile birlikte Vize Maltepe tümülüsü ve Bilecik, Vezirhan Gülümbe kazılarını yaptıktan sonra 1974-1978 yılları arasında Dr. Nezih Fıratlı ile birlikte Uşak ilindeki Selçukler kazısını yönetmiştir. İstanbul Arkeoloji Müzelerinde 1973 yılında açılan 50. Yıl Cumhuriyet Sergisinin hazırlanması çalışmalarına katılmıştır. 1976 yılında Kadıköy'de Söğütlüçeşme tren istasyonunun yapımı sırasında ortaya çıkan Kalkedon (=Kadıköy) nekropolü kurtarma kazısını yönetmiş ve burada bulunduktan sonra İstanbul Arkeoloji Müzelerine nakledilen lahitler üzerinde bilimsel çalışmalar yaparak bu eserleri yayınlamıştır.

1983 yılı yazında Sait Halim Paşa Yalısında sol başta İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürü Dr. Nuşin Asgari, soldan sağa; Mustafa H. Sayar, dönemin İstanbul Türbeler Müdürü Cenk Apak, İstanbul Arkeoloji Müzelerinden Avni Toraman, Sema Öğüt-Polat, dönemin Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü Dr. Nurettin Yardımcı, İstanbul Arkeoloji Müzelerinden Dr. Şehrazat Karagöz, Topkapı Sarayı Müzesi Müdürü Sabahattin Türkoğlu; önde ortada dönemin Ayasofya Müzesi Müdürü Erdem Yücel.

1971 ile 1979 yılları arasında Marmara Adası Saraylar köyünde mermer ocaklarında kazı ve araştırmalarda bulunarak eskiçağ ve geç antik dönem dünyasında Prokonessos (=Marmara Adası) mermeri olarak bilinen gri damarlı mermerin ticaretine ve eskiçağ mermer işçiliğine ilişkin önemli bilgilerin elde edilmesini ve bilim dünyasına duyurulmasını sağlamıştır.

Marmara Adası kazı ve araştırmalarının sonuçlarını birçok ulusal ve uluslararası toplantıda sunmuştur. 1972 ile 1975 yılları arasında Marmara Adası Saraylar köyünde tarihi mermer işçiliği müzesinin kurulması çalışmalarını yönetmiştir. Bir süre ara verdiği Marmara Adası Saraylar mermer ocakları çalışmalarına 1981 yılında devam etmiştir. Bu çalışmalarının sonuçlarını 1973 yılında İzmir’de yapılan Klasik Arkeoloji ve 1976 yılında yapılan VIII. Türk Tarih Kurumu kongresinde sunmuştur. 1 Temmuz 1977 ile 28 Şubat 1978 yılları arasında Almanya’da lahit corpusu çalışmalarına katılarak eskiçağ lahit üretimi ve ticareti konularında elde ettiği sonuçları bilim dünyası ile paylaşan Nuşin Asgari 1978 yılının Ocak ve Şubat aylarındaki çalışmalarını üçüncü kez Alexander von Humboldt vakfının bursuyla Berlin’de Alman Arkeoloji Enstitüsünde devam ettirmiştir.

1978 yılında Klasik Eserler Bölümü Şefi olduktan sonra 27 Temmuz 1982 günü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğüne atanmıştır. 1980 ile 1982 yılları arasında İstanbul Arkeoloji Müzelerinde başuzman olarak görev yapan Dr. Nuşin Asgari bu görevi sırasında müzenin o zaman Yıldız Salonu olarak tanımlanan bölümünde Trakya eserlerinden oluşan bir serginin hazırlanması çalışmalarını yönetmiştir. 5 Eylül 1985 tarihinde Müdürlük görevinden emekli olan Dr. Nuşin Asgari bilimsel çalışma ve arkeolojik araştırmalarına devam etmiştir. 1970 ile 1985 yılları arasında 15 yıl İstanbul Arkeoloji Müzeleri Klasik Eserler Bölümüne büyük emek veren Dr. Nuşin Asgari müzenin teşhir ve sayım çalışmalarının yanı sıra müzedeki taş eserlerin depolar ve bahçelerde kolayca bulunmalarını sağlayacak bir düzenleme yaparak müze çalışmalarının daha düzenli yapılması yönünde önemli katkılarda bulunmuştur. Dr. Nuşin Asgari’nin büyük emek verdiği en önemli mesleki faaliyetlerinden biri de 1983 yılı sonbaharında İstanbul’da açılan Anadolu Uygarlıkları Sergisidir. Nuşin Asgari bu sergi için Anadolu ve Trakya’da birçok müzeye giderek sergilenecek eserleri Anadolu müzelerinde seçmiş ve Klasik Eski Çağ dönemi eserlerinin sergilendiği Aya İrini’deki teşhir düzenlemesi

çalışmalarını en ince ayrıntısına kadar planlamış ve yönetmiştir. Nuşin Asgari İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü görevi sırasında, aralarında 4 ile 10 Aralık 1983 tarihleri arasında Floransada yapılan Dünya Kültürel Miras Toplantısının da bulunduğu birçok uluslararası toplantıda Türkiye'yi temsil etmiştir.

15 ve 26 Ağustos ile 18 ile 30 Eylül 1980 tarihleri arasında Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde yer alan Perinthos/Herakleia şehri kalıntılarında Harita mühendisi/topoğraf Adnan Şakar ile birlikte çalışarak şehrin topoğrafik haritasını çıkarmaya başlamıştır. Nuşin Asgari Marmara Ereğlisi/Perinthos çalışmalarının ilk bölümünü III. ve IV. Kazı Sonuçları Toplantıları ile V. Araştırma Sonuçları Toplantılarının yanı sıra IX. ve XI. Türk Tarih Kurumu Toplantılarında da sunmuştur. Özellikle 1980'li yılların ilk yarısında Marmara Ereğlisinin ilçe merkezi olmasıyla başlayan imar faaliyetleri çerçevesinde başlatılan yol çalışmaları sırasında ortaya çıkan stadion ve su yolu kalıntıları üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. 1992 yılında Tekirdağ Müze Müdürlüğü tarafından kurtarma kazısıyla ortaya çıkarılmaya başlanan Kalekapı Bazilika yapısı çalışmalarında Tekirdağ Müzesinin o dönemdeki müdürü Mehmet Akif Işın ile birlikte bu önemli yapının planının çıkarılması yönünde önemli çalışmalar yapmıştır. Hem akropol ve çevresinde ve hem de aşağı şehirde yaptığı çalışmalarla Perinthos/Herakleia şehrinin eskiçağ ve ortaçağ topoğrafyası ve şehirleşme sürecinin daha iyi anlaşılmasını ve bilim dünyasına tanıtılmasını sağlamıştır. Marmara Ereğlisi ile Marmara Adası arasında eskiçağda yapılan mermer ticareti ilişkilerini ortaya koymuş, özellikle şematik girdanlı lahitlerin üretim aşamalarına yönelik değerlendirmelerinde yeni ayrıntıları saptayarak bilim dünyasına tanıtmıştır. Marmara Ereğlisi çalışması kapsamında Ionia Tipi sütun başlıklar Mimar Dr. Müren Beykan tarafından çalışılarak Istanbuler Forschungen 53 ve Marmara Ereğlisindeki Herakleia Basilika yapısı Prof. Dr. Stephan Westphalen tarafından Nuşin Asgari'nin saha çalışması ve masa başı değerlendirmeleri dikkate alınarak Istanbuler Forschungen serisinin 55. Cildinde yayınlanmıştır.

Dr. Nuşin Asgari saha çalışmalarında araziye okuma yeteneği ve elde edilen verileri değerlendirme uyguladığı bilimsel çalışma yöntemleriyle eskiçağ yerleşimlerinin inşasında mermer temini, mermer lahit ticareti ve bölgelerarası ilişkiler konularını özellikle incelerken müzelerde teşhir ve tanzim konularında da örnek çalışmalar yapmıştır. Bilimsel meraka sahip olmanın ve okuyarak bilgi edinmenin bilimsel yönden güçlü olmaya giden yolun en önemli aşaması olduğunu belirten Dr. Nuşin Asgari sahada ve masa başında özenli ve mükemmeliyeti arayan çalışma tarzı, eskiçağ arkeolojisi ve sanat tarihi hakkındaki engin bilgisi, meslektaşlarıyla bilgisini paylaşmada gösterdiği cömertlikle Türkiye Arkeolojisi ve Türk Müzeciliğine sistemli çalışması ve iş disiplini ile büyük hizmetleri olan Nuşin Asgari yayınları, sistemli çalışması ve iş disiplini ile her zaman minnet ve şükranla anılacaktır.

Dr. Nuşin Asgari Yayınları:

- N. Asgari, Die Halbfabrikate kleinasiatischer Girlandensarkophage und ihre Herkunft, *AA 92*, 1977, 329-380.
- Roman and Early Byzantine Marble Quarries of Proconnesus, *10. International Congress of Classical Archaeology*, Ankara - İzmir, 23.-30. 9. 1973 (Ankara 1978) Cilt I, 467-480.
- Die Nekropole von Kalchedon, (Nezih Fıratlı ile birlikte), *Studien zur Religion und Kultur Kleinasiens. Festschrift für Friedrich Karl Dörner zum 65. Geburtstag am 26. Februar 1976*, Leiden 1978, 1-92.
- Anadolu'da Antik Mermer Ocakları, *VIII. Türk Tarih Kongresi*, Ankara 11.-15. 9. 1976, (Ankara 1979) Cilt I, 451-456.
- Marmara Adası 1979 Çalışmaları, *II. Kazı Sonuçları Toplantısı. Ankara 11-15 Şubat 1980* (Ankara 1981) 161-162.
- Marmara Adası, Saraylar Köyü Kazısı, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi* 11, 1981, 23-31.
- Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) 1980 Çalışmaları, *III. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 9.-13. 2. 1981 (Ankara 1982) 115-116.
- Perinthos (Marmara Ereğlisi) Çalışması 1981, *IV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 8.-12. 2. 1982 (Ankara 1983) 337-344.
- XVIII. Avrupa Sanat Sergisi Kataloğu*. II. Cilt. İstanbul 1983.
(=*Katalog der XVIII. Europäischen Kunstausstellung der anatolischen Zivilisationen*, Band II, İstanbul 1983).
- Perinthos (Marmara Ereğlisi) Araştırmaları, *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21.-25. 9. 1981)*, Band I, Ankara 1986, 451-458.
- Perinthos 1986 Çalışmaları, *V. Araştırma Sonuçları Toplantısı I*, Ankara 6.-10. 4. 1987. (Ankara 1988) 135-146.
- The Stages of Workmanship of the Corinthian Capital in Proconnesus and its Export Form; ed. N. Herz – M. Waelkens, *Classical Marble. Geochemistry, Technology, Trade*. Lucca 1988, 113-125.
- Zwei Werkstücke für Konstantinopel aus den prokonnesischen Steinbrüchen, *Istanbul Mitteilungen* 39, 1989, 49-63.
- Perinthos (Marmara Ereğlisi) Araştırmaları, *XI. Türk Tarih Kongresi (Ankara 5.-9. 9. 1990)* Cilt I, Ankara 1994, 343-350.
- The Proconnesian Production of architectural elements in late antiquity, based on evidence from the marble quarries; ed. C. Mango – G. Dagron, *Constantinople and its hinterland*. Oxford 1993. Aldersoth / Routledge 1995, 263-288. G. Dagron, *Constantinople and its hinterland*. Oxford 1993. Aldersoth / Routledge 1995, 263-288.